

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 14P/92/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7819200189
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Matej Okály
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2023:7819200189.18

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves, sudca JUDr. Matej Okály, v právnej veci maloletých detí: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX a D. E. F. C., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Rožňave, detí rodičov: matka A. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXXX/XX I., právne zast.: JUDr. Tomáš Tauber, advokát so sídlom Stará cesta 6, Spišská Nová Ves a otec J. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXXX/XX, I., o návrhu starých rodičov: 1./ D. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXXX/XX, I. a 2./ K. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/X, I., v konaní o úprave styku navrhovateľov s maloletými deťmi, takto

rozhodol:

I. Starí rodičia sú oprávnení a povinní sa stretávať s maloletými deťmi D. E. F. C., nar. X.X.XXXX a A. B. C., nar. X.X.XXXX v každom párnom kalendárnom týždni v stredu od 13.00 hod. do 14.00 hod. za prítomnosti určeného psychológa Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava, Šafárikova 441/112, 048 01 Rožňava. Styk sa bude realizovať v priestoroch Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava.

II. Matka je povinná maloleté deti na styk so starými rodičmi riadne pripraviť a pred začatím styku ich odovzdať určenému psychológovi Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava. Po skončení styku od určeného psychológa maloleté deti matka prevezme.

III. Starí rodičia sú povinní v prípade, že sa styk nebude môcť z dôležitých dôvodov uskutočniť oznámiť matke túto skutočnosť a aj určenému psychológovi Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava, a to najmenej 1 pracovný deň pred termínom určeného styku.

IV. Matka je povinná v prípade, že sa styk nebude môcť z dôležitých dôvodov uskutočniť oznámiť starým rodičom túto skutočnosť a aj určenému psychológovi Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava, a to najmenej 1 pracovný deň pred termínom určeného styku.

V. Slovenská republika nemá právo na náhradu trov konania spočívajúcich v trovách znaleckého dokazovania.

VI. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Dňa 03.04.2019 bol tunajšiemu súdu v zmysle uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn.: 5NcC/2/2019-20 zo dňa 25.02.2019 postúpený spis Okresného súdu Rožňava sp. zn.: 7P/19/2019 na ďalšie konanie o návrhu navrhovateľov, ktorým sa domáhajú, aby súd upravil ich styk ako starých rodičov

s ich maloletými vnúčatami a to tak, že na styk budú oprávnený dvakrát mesačne v sobotu a nedeľu od 09:00 hod. do nedele do 17:00 hod. a jeden deň počas vianočných a veľkonočných sviatkov.

2. Navrhovatelia svoj návrh odôvodnili tým, že maloleté deti sú rozhodnutím Okresného súdu Rožňava zverené do osobnej starostlivosti matky. Navrhovatelia ako starí rodičia sa mali od útleho veku detí podieľať na ich potrebách, v rámci svojich možností aj na ich starostlivosti. Medzi navrhovateľmi a matkou pretrvávajú konflikty, nakoľko im bráni v styku. Navrhovatelia mali matke finančne prispievať a nakupovať potrebné veci. Navrhovatelia sú rozvedení, žijú v samostatných domácnostiach. Maloleté deti mali vidieť naposledy od októbra 2018. S maloletými majú obaja veľmi dobrý vzťah, deti ich majú radi a tešia sa na nich. S matkou sa snažia komunikovať, aj jej pomáhať, ale ona ich pomoc odmieta. Otec maloletých detí so stykom starých rodičov s maloletými súhlasí.

3. Dňa 28.03.2019 podala matka maloletých osobne do podateľne Okresného súdu Rožňava podanie označené ako „Návrh na vydanie predbežného opatrenia vo veci zákazu styku odporcov s maloletými deťmi“, ktorým sa domáhala, aby súd vydaním neodkladného opatrenia zakázal styk otca a starých rodičov s maloletými deťmi. O návrhu rozhodol súd uznesením sp. zn.: 14P/92/2019 – 39 zo dňa 15.04.2019 tak, že návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

4. Dňa 03.04.2019 bol tunajšiemu súdu doručený návrh starých rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým mal súd upraviť ich styk s maloletými deťmi. O návrhu rozhodol súd uznesením sp. zn.: 14P/92/2019 – 46 zo dňa 29.04.2019 tak, že návrh starých rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

5. Uznesením sp. zn.: 14P/92/2019 – 56 zo dňa 29.04.2019 súd ustanovil maloletým deťom kolízneho opatrovníka.

6. K návrhu vo veci samej sa vyjadrila matka podaním zo dňa 16.10.2023, v ktorom negovala tvrdenia navrhovateľov o ich podieľaní sa na potrebách a starostlivosti maloletých detí, nakoľko v čase ich narodenia boli navrhovatelia v rozvodom konaní, stará matka pracovala v Rakúsku, starý otec sa o vnúčatá nemal zaujímať. Matka však potvrdila, že navrhovateľka deťom kupovala darčeky, finančné prostriedky však mala zasielať svojmu synovi ako pomoc, nakoľko tento nepracoval. Navrhovateľka chodila na návštevy, s matkou však mali rozdielne názory na výchovu detí a preto k nim prestala chodiť. Navrhovateľka potvrdila, že navrhovatelia vnúčatá nevideli od októbra 2018. Matka ďalej poukázala na to, že deti dala 3 x na styk s navrhovateľom, avšak po týchto stretnutiach sa deti začali správať zvláštne. Matka preto dala dňa 01.07.2019 deti vyšetriť u psychologičky so záverom podozrenia zo sexuálneho zneužívania. Matka preto dňa 02.07.2019 podala na navrhovateľa trestné oznámenie. Matka vo svojom vyjadrení ďalej opísala svoj pohľad na situáciu v rodine, poukázala tiež na zdravotný stav otca maloletých detí.

7. Na základe správy kolízneho opatrovníka zo dňa 29.10.2019 sa súd oboznámil s pomermi v rodine maloletých a teda, že maloleté deti sú zverené do osobnej starostlivosti matky, tá s nimi žije sama vo svojom byte, starí rodičia sú rozvedení, pričom každý z nich žije v samostatnej domácnosti, otec detí žije prevažne v zahraničí. Maloleté deti v čase šetrenia navštevovali materskú školu. Matka má ešte jedného syna mimo partnerského vzťahu s otcom maloletých detí. Otcovi bola diagnostikovaná schizofrénia typ F22. K styku maloletých detí s navrhovateľmi kolízny opatrovník uviedol, že tento sa naposledy realizoval cez Vianoce r. 2018 u starej matky detí. Starý otec detí sa s vnukmi stretol naposledy 25.10.2018, kedy boli s ním sami celý deň. Starí rodičia majú podľa opatrovníka pozitívnu citovú náklonnosť k deťom, čo nemá popierať ani matka detí, tá nechce, aby sa deti ani za prítomnosti starých rodičov stretávali s ich otcom. Starí rodičia by matke chceli pomáhať s výchovou, ona ich pomoc odmieta. Stará matka opatrovníkovi uviedla, že matka s nimi nekomunikuje, neprijíma ich telefonický hovor, zablokovala si ich telefónne čísla, nie je možné sa s matkou akýmkoľvek spôsobom skontaktovať. Vo veci svojich stykov s maloletými deťmi stará matka uviedla, že naposledy sa s deťmi stretla na posledné Vianoce, kedy si prišli po darčeky, strávili u nej cca 0,5 hodiny, na návštevu ku starej matke prišli maloleté deti so svojim otcom. Matka maloletých detí neprišla na návštevu, sedela v aute. Maloleté deti boli šťastné, veselé. Od toho času stará matka svoje vnúčatá nevidela, nie sú v žiadnom kontakte. V minulosti sa stalo, že stará matka s otcom maloletých detí prišli do miesta bydliska matky a detí, tá z vlastného podnetu prizvala policajnú hliadku. Vzťahy s matkou maloletých detí boli od začiatku spolužitia ich rodičov komplikované, dochádzalo ku viacerým nedorozumeniam vo veciach výchovy a starostlivosti o maloleté deti medzi ich matkou a starou matkou.

8. Dňa 20.11.2019 bol tunajšiemu súdu doručený návrh starých rodičov (navrhovateľov) maloletých detí, ktorým sa domáhali, aby súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upraví ich styk s vnúčatami. O tomto návrhu rozhodol súd uznesením sp. zn.: 14P/92/2019 – 106 zo dňa 22.11.2019 tak, že návrhu navrhovateľov vyhovel a ich styk nariadeným neodkladným opatrením upravil v rozsahu požadovanom v petite ich návrhu. Proti tomuto uzneseniu podala matka odvolanie, v ktorom poukázala na to, že s navrhovateľmi prerušila všetky styky z dôvodu, že po návštevách maloletých u starého otca v októbri 2018 a následnej komunikácii s deťmi nadobudla podozrenie, že boli sexuálne zneužití. Uvedenú skutočnosť si chcela overiť, preto navštívila detského psychológa - sexuológa, ktorého sa jej podarilo zohnať až 01.07.2019 v Košiciach, kde boli vyšetrené obe deti, pričom psychologička v správe z vyšetrenia konštatovala podozrenie zo sexuálneho zneužívania, preto hneď na druhý deň podala v Košiciach trestné oznámenie. Táto vec bola vedená na KR PZ v Košiciach. Matka tiež uviedla, že odkedy sa deti nestretávajú so starým otcom, sú uvoľnené, cítia sa bezpečne a o to viac rozprávajú o skúsenostiach s ich „dedom a nejakým chlapom“. Vo vzťahu k úprave styku so starou mamou maloletých uviedla, že táto dlhodobo pracuje v zahraničí, nežije v domácnosti so starým otcom a keď sa deti ešte stretávali so starým otcom, nikdy nebola prítomná. K odvolaniu priložila kópie zápisnice o trestnom oznámení z 02.07.2019, správy klinickej psychologičky B. L. C. z 15.07.2019. O odvolaní matky rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn.: 8CoP/47/2020 – 187 zo dňa 25.03.2020 tak, že zmenil uznesenie tunajšieho súdu a návrh starých rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal najmä na to, že súd je oprávnený o otázke stretávania dieťaťa s blízkymi osobami rozhodovať len vtedy, ak nie je možné upraviť styk dohodu, pričom musia byť kumulatívne splnené dve podmienky, a síce ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine. Blízke osoby však nemajú zákonné právo na styk s maloletým dieťaťom na rozdiel od rodičov maloletého dieťaťa, súd však môže vziať do úvahy záujem dieťaťa a konkrétne pomery v rodine a upraviť styk aj s blízkymi osobami, vždy však pôjde o výnimočné prípady. Krajský súd tiež poukázal na to, že nemožno opomenúť závažné obvinenie matky voči starému otcovi.

9. Z uznesenia KR PZ v Košiciach ČVS: KRP-85/1-VYS-KE-2019 zo dňa 17.04.2020 súd zistil, že konanie, ktoré bolo začaté proti starému otcovi za zločin sexuálneho zneužívania bolo zastavené, lebo je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie. Z odôvodnenia tohto uznesenia sa súd oboznámil so závermi znaleckého dokazovania kedy znalkyňa PhDr. Jana Čorejová vo svojich posudkoch č. 98/2018 a č. 99/2019 a znalkyňa PhDr. Eva Sklenárová vo svojom posudku 105/2019 zhodne dospeli zisteniu, že u maloletých detí nedošlo k ich sexuálnemu zneužívaniu.

10. Za účelom prejednávania veci súd nariadil pojednávanie a to na deň 22.10.2020, na ktorom vypočul navrhovateľov, otca maloletých ako aj kolízneho opatrovníka. Navrhovatelia zotrvali na podanom návrhu, pričom vo svojich výpovediach opätovne poukázali na skutočnosti, ktoré ich viedli k podaniu návrhu. Otec maloletých vyslovil svoj súhlas s úpravou styku jeho detí so starými rodičmi. Kolízny opatrovník navrhol schváliť návrh navrhovateľov. Matka a ani jej právny zástupca sa pojednávania nezúčastnili.

11. Súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn.: 14P/92/2019 – 244 zo dňa 22.10.2020 tak, že návrhu navrhovateľov čiastočne vyhovel a upravil ich styk s maloletými vnúčatami. V prevyšujúcej časti súd návrh navrhovateľov zamietol. Proti tomuto rozsudku podala matka odvolanie, v ktorom uviedla, že na základe právoplatného neodkladného opatrenia má otec maloletých detí zákaz priblížiť sa na vzdialenosť kratšiu ako desať metrov ku nej, ako aj k maloletým deťom. Z toho dôvodu je nemožné uskutočniť stretnutie navrhovateľov s maloletými deťmi, nakoľko trvalý pobyt starého otca a otca je identický. Matka tiež navrhla, aby súd dal vyšetriť starých rodičov u psychológa, psychiatra a starého otca aj u sexuológa. Podľa matky majú deti svoj emočný postoj voči navrhovateľom, nakoľko majú svoje vlastné pocity. Ona ich nemôže nútiť k stretnutiu proti ich vlastnej vôli. Na adresu kolízneho opatrovníka matka uviedla, že tento bez toho, aby vykonal rozhovor s maloletými deťmi a s ňou, zaujal závažné stanovisko v prejednávanej veci, uveril tvrdeniam navrhovateľov a výrazne napomohol k tomu, aby súd vydal nezákonné rozhodnutie. O odvolaní matky rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn.: 8CoP/238/2021 – 350 zo dňa 06.05.2022 tak, že rozsudok zrušil a vec vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd uložil tunajšiemu súdu vykonať v prejednávanej veci dokazovanie ohľadom vôle maloletých detí a zvážiť aj nariadenie znaleckého dokazovania. Za účelom zistenia skutočného stavu veci opätovne vypočuť navrhovateľov, matku, otca, kolízneho opatrovníka, za účelom určenia vhodného času stretávania sa navrhovateľov s maloletými deťmi (s prihliadnutím na vyučovací proces maloletých a ich prípravu do školy), stanoviť

jednoznačne jasný a reálne vykonateľný spôsob styku, pričom sa dôsledne oboznámiť aj so spisom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn.: 12P/115/2019 a dôkazmi v ňom vykonanými.

12. Po vrátení veci tunajší súd dožiadaním zo dňa 27.05.2022 požiadal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava o zistenie názoru maloletých detí vzhľadom k obsahu návrhu na realizáciu styku maloletých detí so starými rodičmi.

13. Zo správ Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava zo dní 08.05.2022 a 06.06.2022 súd zistil, že z dôvodov na strane matky nedošlo k zisťovaniu názoru maloletých detí.

14. Dňa 16.06.2022 bolo súdu doručené vyjadrenie navrhovateľov, ktorým zotrvali na podanom návrhu ako aj na všetkých doterajších podaniach a vyjadreniach. K potrebe vykonania ďalšieho dokazovania navrhovateľa uviedli, že styk s vnúčatami by sa mohol realizovať v byte starej matky, alebo aj v byte starého otca, pričom poukázali na to, že otec maloletých síce má evidovaný trvalý pobyt v byte starého otca, avšak v mieste svojho trvalého bydliska nežije od augusta 2021, keďže žije v zahraničí so svojou terajšou priateľkou, s ktorou majú dvojročný vzťah. Navrhovatelia ďalej uviedli, že sú ochotní styk realizovať aj na inom mieste a to podľa návrhu matky, spočiatku aj za jej účasti a to za účelom jej zabezpečenia o vzájomnom dobrom vzťahu vnúchat s ich starými rodičmi. Navrhovatelia v podaní okrem iného tiež uviedli, že matka nemá právo vylúčiť ich zo života detí. Obaja sú ochotní finančne podporovať svoje vnúčatá, zakúpiť im potrebné veci, stráviť s nimi prázdniny, naplno sa im venovať a nahradiť im všetko, čo im doposiaľ nemohli dať, pričom majú za to, že je to v záujme maloletých.

15. Na pojednávaní dňa 20.06.2022 súd vypočul opätovne navrhovateľov pričom zistil, že na strane navrhovateľky došlo k zmene pomerov a to v rozsahu jej pobytu v mieste bydliska maloletých, t.j. že na Slovensku, v Rožňave sa zdržiava nepravidelne. Navrhovateľka preto navrhovala, aby súd upravil styk starého otca s vnúčatami, pričom ona sa na tomto styku bude podieľať podľa možností. K osobe syna – otca maloletých obaja uviedli, že tento je psychicky chorý, podľa nich nie je pre svoje deti nebezpečný, od roku 2021 žije vo Švajčiarsku. Navrhovatelia tiež navrhli, že styk sa môže realizovať na neutrálnom mieste. Matka sa pojednávania nezúčastnila, jej právny zástupca navrhol, aby sa realizácie styku zúčastňoval tiež zástupca ÚPSVaR a to v záujme odstránenia negatívnych dopadov na maloletých, ktoré v rámci konfliktu navrhovateľov a matky vznikli. Rozsah styku navrhol upraviť na 1 – 2 hodiny v priebehu mesiaca. Kolízny opatrovník poukázal na to, že navrhovatelia majú veľký záujem stýkať sa s vnúčatami a preto by stretávanie upravili. Prítomní účastníci prejavili svoj záujem o uzatvorenia prípadnej dohody, avšak pre neprítomnosť matky k uzavretiu dohody nedošlo. Súd im však navrhol mediáciu, s ktorou všetci prítomní súhlasili.

16. Prostredníctvom e-mailu zo dňa 08.08.2022 bolo súdu zo strany mediátora JUDr. Ing. PhDr. Roberta Toporcera, PhD. oznámené, že mediácia bola prostredníctvom právneho zástupcu matky dňa 11.07.2022 odmietnutá.

17. S ohľadom na odmietnutie medácie súd nariadil pojednávanie na deň 22.09.2022, na ktorom pre neprítomnosť matky ju súd nemohol vypočuť tak, ako to súdu uložil krajský súd vo svojom rozhodnutí o odvolaní proti rozsudku zo dňa 22.10.2020. Nakoľko matka svoju prítomnosť súdu neospravedlnila riadne, včas a závažnými okolnosťami, uložil jej súd uznesením sp. zn.: 14P/92/2019-398 zo dňa 17.10.2022 poriadkovú pokutu.

18. Na pojednávaní dňa 24.10.2022 súd vypočul matku maloletých, ktorá vo v úvode svojej výpovede uviedla, že „jej deti by ruku do ohňa nedali, že starý otec je pedosexuál“. Matka ďalej poukázala na odmietavý postoj maloletých vo vzťahu k starým rodičom. Podľa jej vyjadrení sa maloleté deti so starými rodičmi nechcú stýkať, tento svoj nesúhlas mali vyjadriť v rámci psychologického vyšetrenia u Mgr. Ľudmily Bišovej. Matka svoje deti do styku so starými rodičmi nenúti, s deťmi sa o tom ani nerozpráva, nechce im ublížiť. Názor maloletých nebol zistený prostredníctvom ÚPSVaR nakoľko matke malo byť zo strany pracovníčky úradu oznámené, že sú aj iné spôsoby, ako napríklad znalecké dokazovanie. Matka preto zaujala stanovisko, že deti svoj názor vyslovili u psychologičky, ktorú navštevujú. Matka preto trvala na tom, že vyšetriť sa majú starí rodičia či sú zdraví. Matka nebola ochotná navštíviť inú psychologičku. Na pojednávaní bola tiež prítomná D. B. I., nar. XX.XX.XXXX, dcéra navrhovateľov v pozícii splnomocnenej zástupkyne starej matky, ktorá potvrdila doterajšie tvrdenia starých rodičov, pričom tiež uviedla, že matka svoje deti hucká. K styku starých rodičov s maloletými uviedla, že deti

chodili k starým rodičom rady, boli tam šťastné, nechceli ísť domov. Prítomní účastníci, matka cestou právneho zástupcu, sa zhodli na potrebe vykonania znaleckého dokazovania.

19. Uznesením sp. zn.: 14P/92/2019-408 zo dňa 07.11.2022 ustanovil Mgr. Ivana Moravčíka – psychológa v odbore poradenská psychológia za účelom vykonania nariadeného znaleckého dokazovania. Zo znaleckého posudku č. 30/2022 súd zistil, že na základe rozhodnutia matky neboli vyšetrenia maloletých v rámci znaleckého vyšetrenia realizované, rovnako sa ani matka nepodrobila znaleckému vyšetreniu. Zo záverov znaleckého posudku, vypracovaného prevažne na základe obsahu súdneho spisu súd zistil, že maloleté deti sú matkou pozitívne motivované komunikovať o starých rodičoch, resp. o svojom otcovi dehonestujúco, bez rešpektu a najmä v negatívnej konotácii. Matka tým následne svoje deti odmeňuje pozitívnu spätnou väzbou a tak upevňuje ich vzájomné citové puto. Citový vzťah detí je k starým rodičom determinovaný prítomnosťou matky, tzn. v prípade, že je matka prítomná kontaktu detí so starými rodičmi, tie prejavujú také emócie a taký typ správania, ktoré je pozitívne prijímané matkou a nevyhnutne nemusí korelovať so skutočnou emóciou detí voči starým rodičom. Matka maloleté deti významne ovplyvňuje až nimi manipuluje v neprospech starých rodičov, o čom podľa znalca svedčia viaceré jej kroky, ako napr. obvinenie starého otca zo sexuálneho zneužívania, pozitívnym odmeňovaním negatívnych reakcií detí voči starým rodičom (gestá, mimika, vyhýbavé správanie), neochota, resp. zámerné konanie v súvislosti so znaleckým dokazovaním, využívaním ponúkanej psychologickej intervencie ÚPSVaR, RPSS, mediácie a inej odbornej pomoci v danej súvislosti, nerešpektovanie súdnych rozhodnutí a rozsudkov. Podľa znalca zo súdneho spisu nevyplýva, žeby boli deti negatívne ovplyvňované niektorým zo starých rodičov. Znalec tiež uviedol, že vzájomné správanie rodičov a starých rodičov má na deti významne negatívny vplyv. Matka sa vyjadruje voči starým rodičom mal. detí z otcovej strany negatívne a nabáda ich (najmä v súvislosti s obviňovaním zo sexuálneho zneužívania) voči nim. Pokiaľ by matka deti pozitívne motivovala k ich kontaktu so starými rodičmi, je podľa znalca možné sa domnievať, že výsledný efekt by bol pre ne i starých rodičov pozitívny, nakoľko by deti mali možnosť získať prostredníctvom kontaktu so starými rodičmi zručnosti, vedomosti a spôsobilosti, ktoré im matka nie je schopná dať, nakoľko nie je v pozícii starého rodiča maloletých detí. Pokiaľ by matka deti negatívne motivovala do kontaktu so starými rodičmi, je podľa znalca možné sa domnievať, že deti by prežívali významne traumatizujúce okamihy pred, počas i po kontakte so starými rodičmi, starí rodičia by boli svedkami veľmi intenzívneho verbálneho i neverbálneho odporu matky, i detí voči nim pri predávaní detí do ich starostlivosti a deti by tak mohli získať averziu voči nim. Podľa znalca je možné sa domnievať, že matka by ich mohla preventívne vyňať z ich prirodzeného prostredia, aby minimalizovala i sporadický kontakt medzi nimi a tak ich izolovala od kontaktu s osobami a prostredím, ktoré by mohla vnímať ako rizikové, resp. nebezpečné, kontraproduktívne v súvislosti s jej zámerom, a to znemožniť kontakt starých rodičov s deťmi. S ohľadom na uvedené ustanovený znalec vyjadril svoj názor, podľa ktorého pokiaľ by sa kontakt starých rodičov a detí dial v úvode ich kontaktu v bezpečnom, predvídateľnom a kompetentnými osobami zabezpečenom prostredí, je možné, že dlhodobým kontaktom detí v danom prostredí by mohol u všetkých zainteresovaných osôb sprostredkovať pozitívne emócie a kladnú spätnú väzbu na danú situáciu a primäť najmä matku aktívne neeskalovať pocit ohrozenia a traumy z kontaktu s nimi ak by boli deti počas styku so starými rodičmi s odborne kompetentnými osobami, napr. psychológmi, špeciálnymi pedagógmi, sociálnymi pedagógmi. K otázke, či sú deti niektorým z rodičov, resp. starých rodičov týrané súdny znalec uviedol, že pre absenciu fyzického kontaktu znalca s deťmi nie je možné danú otázku zodpovedať, je však preukázané, že trestné stíhanie podané na starého otca za sexuálne zneužívanie vnúčať nebolo založené na skutočnostiach, ktoré prezentovala matka maloletých.

20. Dňa 12.07.2023 bola súdu doručená správa kolízneho opatrovníka, v zmysle ktorej opatrovník súd upovedomil o skutočnosti, že dňa 28.04.2023 sa na úrad bez predchádzajúceho predvolania, na základe svojho telefonického oznámenia bez uvedenia dôvodu dostavila matka, spolu s maloletými v sprievode svojej matky. Matka maloletých detí sa dožadovala, aby kolízna opatrovníčka vypočula jej maloleté deti a zistila ich názor, či sa chcú stretávať s otcom, alebo so starými rodičmi zo strany otca na jej podnet. Matka kolíznemu opatrovníkovi vytýkala, že do svojej správy uviedol, že nechce spolupracovať s RPPS, čo podľa jej názoru sa nezakladá na pravde, pretože ona sa odvolala proti uzneseniu súdu. Ďalej uviedla, že nebude svoje deti nútiť, aby sa podrobili stretnutiam s psychológom RPPS a dožadovala sa, aby kolízna opatrovníčka urobila výsluch s maloletými deťmi za jej prítomnosti. Matka sa dožadovala výsluchu, taktiež žiadala, že sa má urobiť oddelene a dcéru poslala so svojou matkou z konzultačnej miestnosti na chodbu. Zamestnanec úradu sa pokúsil o nadviazanie kontaktu s maloletým F., ktorý v prítomnosti matky razantne uviedol, že „Tomáša nemá rád, lebo im stále kradne všetko“. Na otázku

čo ukradol chlapček uviedol, že „bicykel“, na otázku kedy sa to malo stať uviedol, „že nevie“ a pritom pozrel na matku. Ďalší rozhovor medzi matkou a zamestnancom úradu dieťa vnímalo tiež. Matka na dotaz zamestnanca úradu, že kedy malo dieťa posledný zážitok s otcom reagovala podráždene, že zamestnanec sa snaží ovplyvňovať maloletého. Maloletý pokračoval vo svojej výpovedi už s plačom, kedy opakovane krikom, že J. nechce. Matka taktiež príkazom chcela uložiť pracovníčke, aby sa spýtala, či deti chcú starého otca, alebo starú matku, čo maloletý už evidentne nezvládal a odmietavo plačlivo kýval hlavičkou. Zamestnanec úradu zastavil rozhovor s maloletým a snažil sa matke vysvetliť, že výsluch detí môže mať zmysel len v prítomnosti odborníka z odboru psychológie, bez prítomnosti matky. Maloletý sa odmietol rozprávať so zamestnancom úradu bez prítomnosti svojej matky, z miestnosti vybehol k svojej sestre a k starej mame. Obe deti začali bez akejkoľvek príčiny plakať, počúvali prítomné osočovanie zamestnanca úradu zo strany matky, ktorému vytykala matka nečinnosť, že nedostatočne ochraňuje práva detí, nežiada zákaz styku, nechráni záujmy detí. Matka sa pýta dokedy ešte majú deti trpieť súdnymi pojednávaniami, výsluchmi zo strany psychológov (pozn. ktorých sa ale odmietla zúčastniť). Zamestnanec považuje toto stretnutie za účelové zo strany matky. Okrem vyššie uvedených skutočností matka detí ako aj stará matka zo strany matky niekoľkokrát zopakovali, že kolízny opatrovník je zaujatý, pretože starý otec detí zo strany otca je zamestnancom úradu. Prítomná maloletá Zoe v záchvate plaču uviedla, že jej je nevoľno, objímajúc starú matku, pričom ona zareagovala, že dieťa zoberie na vzduch s komentárom „neboj sa nikomu Vás nedáme“. Následne dňa 04.05.2023 sa mala p. G. sťažovať u riaditeľa úradu B. B. I. na postup kolízneho opatrovníka. Dňa 26.06.2023 sa dostavil na pracovisko OSPODaSK starý otec maloletých detí, p. D. C., ktorý uviedol, že jeho syn J., žije t.č. vo Švajčiarsku spolu so svojou priateľkou a keď bol doma, doniesol pre svoje maloleté deti darčeky, kolobežky, bicykle a spýtal sa, či by úrad nevedel sprostredkovať odovzdanie týchto vecných darov matke detí. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam kolízny opatrovník vyjadril svoje obavy z reakcie matky na iniciovanie takéhoto stretnutia, taktiež informoval starého otca o tom, aké emócie maloleté deti prechovávajú k nim resp. ako ich navonok matkou podnietené prezentovali v prítomnosti kolízneho opatrovníka. Pohľad kolízneho opatrovníka na stretnutie, ktoré sa udialo na ÚPSVaR dňa 28.04.2023 sa zhoduje s predpokladom znalca z odboru psychológie, ktorý okrem iného vo svojich záveroch uviedol „že pokiaľ matka detí bude negatívne motivovať maloleté deti k ich kontaktu so starými rodičmi, tak je možné sa domnievať, že mal. deti budú prežívať významne traumatizujúce okamihy pred, počas i po kontakte so starými rodičmi, starí rodičia budú taktiež svedkom veľmi intenzívneho verbálneho i neverbálneho odporu matky mal. detí voči nim pri predávaní mal. detí do ich starostlivosti a mal. deti by v dôsledku mohli získať averziu voči nim“, čo nesleduje záujem maloletých detí. Matka svojím konaním dňa 28.04.2023, kedy vytvorila konfliktnú situáciu pred svojimi deťmi, taktiež návštevou riaditeľa úradu dňa 04.06.2023 kedy vyjadrila svoju nedôveru v ÚPSVaR Rožňava, smerujúcu aj proti referátu poradensko – psychologických služieb (pozn. zatiaľ bez kontaktu s psychologičkou úradu) docielila pravý opak toho, čo navrhoval znalec vo svojom závere ako teoreticky aplikovateľný model kontaktu mal. detí so starými rodičmi. Matka svojím správaním eskaluje napätie, umelo vytvára pocit ohrozenia a traumy z kontaktu s nimi a tým zmarila do budúcnosti možnosť navodenia kontaktu detí so starými rodičmi v bezpečnom prostredí na úrade. Kolízny opatrovník sa stotožnil s názorom znalca z odboru psychológie, že deti budú prežívať výrazne traumatizujúce okamihy pokiaľ matka nezmení svoj postoj a nebude deti pozitívne motivovať k stretnutiu, čo sa doteraz neudialo. Nateraz pretrvávajú výrazne negatívny postoj maloletých detí k stretávaniu sa či už so starými rodičmi zo strany otca, ako aj s otcom detí.

21. Na pojednávaní dňa 11.12.2023 právny zástupca matky uviedol, že matka aj naďalej nesúhlasí s podaným návrhom, ale keď to bude nutné, nech súd určí styk starých rodičov s vnúčatami buď hodinu pred tým, alebo hodinu po tom ako to určil Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn.: 4CoP/40/2023 zo dňa 17.10.2023 pri úprave styku otca s maloletými deťmi. Krajský súd vo svojom rozhodnutí rozhodol, že otec sa môže s maloletými deťmi stretávať každý páry týždeň v stredu od 14:00 hod. do 15:00 hod. za účasti psychológa poradenskopsychologických služieb ÚPSVaR Rožňava. Styk sa bude realizovať v priestoroch ÚPSVaR. Obaja navrhovatelia s takouto úpravou rozsahu ich styku s vnúčatami vyslovili svoj súhlas. S návrhom tiež vyslovil svoj súhlas prítomný kolízny opatrovník. Otec maloletých sa pojednávania nezúčastnil.

22. Na základe obsahu spisu tunajšieho súdu sp. zn.: 12P/115/2019 súd o osobe otca zistil, že tento trpí duševným ochorením, a to Bludovou poruchou (F 22.0), s veľkou mierou istoty ide o bludovú chorobu (paranoidnú psychózu). Pri neliečenom ochorení otec koná na základe svojich bludných presvedčení, domáha sa neprimeraným spôsobom svojich práv a odškodnenia za domnelé krivdy. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že v priebehu konania boli zo strany otca doručené viaceré podania, ktorých obsah

nesúvisel s predmetom tohto konania, otec sa v nich skutočne podľa posúdenia súdu neprimeraným spôsobom domáhal svojich práv a odškodnenia za domnelé krivdy, avšak keďže tieto podania nespĺňali svoje zákonné náležitosti súd na ne neprihliadal, taktiež s poukázaním na ich obsah nemohli mať vplyv na rozhodnutie súdu v tejto veci. K osobe otca súd ešte zistil, že otec maloletých má rád svoje deti a neublíži im, ale voči matke sa už dopustil trestného činu, a pokiaľ sa nelieči, jeho kontakt s matkou a deťmi nie je bez rizika, pretože nie je možné vylúčiť neprimerané správanie v psychóze. Súd túto skutočnosť vzal na vedomie a podľa nej upravil styk starých rodičov s maloletými.

23. Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

24. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

25. Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

26. Podľa § 25 ods. 4 Zákona o rodine, ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený podľa odseku 1 alebo 2, súd môže na návrh niektorého z rodičov zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

27. Podľa § 25 ods. 5 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa použijú primerane.

28. Citované ustanovenie § 25 ods. 5 Zákona o rodine v súlade s čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa v prvej vete zakotvuje možnosť úpravy styku dieťaťa aj s blízkymi osobami, pričom za blízku osobu sa podľa § 116 Občianskeho zákonníka považuje príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. V danom prípade má súd za preukázané, že navrhovatelia podmienku blízkej osoby spĺňajú, nakoľko sú starými rodičmi maloletých, t.j. príbuznými v priamom rade.

29. Druhá veta citovaného zákonného ustanovenia odkazuje na primerané použitie odsekov 1 až 4 z čoho je možné usúdiť, že styk dieťaťa s blízkymi osobami môže byť predmetom dohody medzi rodičmi podľa ust. § 25 ods. 1 Zákona o rodine. V tomto prípade však k uzavretiu dohody nedošlo, s prihliadnutím najmä na odmietavý postoj na strane matky.

30. Nakoľko nedošlo k uzatvoreniu dohody o realizácii styku starých rodičov – navrhovateľov s ich maloletými vnúčatami, súd využil svoje zákonné oprávnenie o otázke stretávania detí s blízkymi osobami rozhodnúť, nakoľko na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané kumulatívne splnenie oboch podmienok a to, že takáto úprava je potrebná a v záujme maloletých detí a, že takúto úpravu vyžadujú pomery v rodine. Súd tak vzal do úvahy skutočnosť, že navrhovatelia nemajú zákonné právo na styk s maloletými vnúčatami na rozdiel od ich otca ako rodiča, ktorému nie sú zverené do osobnej starostlivosti, avšak v tomto prípade súd prihliadol na konkrétne pomery v rodine, pričom postoj na strane matky, ako aj jej nespolutrúpa s kolíznym opatrovníkom, ustanoveným znalcom a súdom je nevyhnutné považovať za výnimočný prípad, ktorý si vyžaduje zásah do pomerov formou rozhodnutia súdu vo veci samej. Navyše súd na základe vykonaného dokazovania nezistil, že by starí rodičia mali negatívny vplyv na deti a preto by im súd styk s deťmi mal neupraviť, či dokonca zakázať tak, ako sa toho matka domáhala v tomto konaní svojím návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia.

31. V súvislosti so svojim rozhodnutím súd poukazuje ďalej na to, že každé dieťa má právo nielen na zachovanie vzťahov so svojimi rodičmi, ale aj právo na zachovanie svojej totožnosti a rodinných záväzkov v súlade so zákonom (článok 8 ods. 1 Dohovoru). Zároveň Dohovor o právach dieťaťa uznáva aj zodpovednosť členov širšej rodiny dieťaťa pri zabezpečení orientácie dieťaťa a jeho usmerňovaní v súlade s jeho rozvíjajúcimi sa schopnosťami (článok 5). Z uvedené tak vyplýva, že pri zohľadnení

individuálnych okolností v rodine maloletých, je v ich záujme vytvorenie podmienok pre ich pravidelný kontakt so svojimi starými rodičmi.

32. S ohľadom na duševný stav otca má byť práve matka tou osobou, ktorá je zodpovedná za vytvorenie podmienok pre realizáciu styku jej detí so starými rodičmi, avšak táto svojim správaním zapríčinila vznik stavu, kedy trpia nielen navrhovatelia, ale takáto situácia je nepochybne v rozpore so záujmom maloletých.

33. Vychádzajúc z návrhu a vyjadrení navrhovateľov, vyjadrení matky a otca je podľa súdu nepochybné, že vzťahy medzi matkou a starými rodičmi sú vážne narušené, konfliktné, členovia rodiny sa vzájomne obviňujú a podávajú voči sebe dokonca trestné oznámenia. V tejto súvislosti súd poukazuje na závažné obvinenie matky voči starému otcovi, a to pre údajné sexuálne zneužívanie maloletých z jeho strany, ktoré sa stalo prekážkou pre realizáciu styku medzi starými rodičmi a ich vnúčatami. Súd však v tejto časti poukazuje na rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní, ktorý na podklade vypracovaných znaleckých posudkov zastavil trestné konanie o tomto údajnom skutku starého otca s tým, že skutok sa nestal.

34. Na základe vykonaného znaleckého dokazovania, hoci bol znalecký posudok vypracovaný v neprítomnosti matky a maloletých detí, nakoľko matka sa sama rozhodla vyšetreniu u znalca nepodrobiť ako seba, tak aj maloleté deti, sa súd oboznámil s negatívnym vplyvom, ktorý matka v súvislosti s realizáciou styku starých rodičov s vnúčatami na ne vytvára. Súd tiež nepovažuje za náhodné správanie sa matky voči kolíznemu opatrovníkovi, pričom udalosť opísanú kolíznym opatrovníkom, pri ktorej matka svojim konaním dňa 28.04.2023 vytvorila v priestoroch úradu konfliktnú situáciu pred svojimi deťmi, súd považuje za jej snahu o zničenie pocitu bezpečného, predvídateľného a kompetentnými osobami zabezpečeného prostredia u maloletých, v snahe zamedziť tak prípadnému styku navrhovateľov s deťmi v priestoroch tohto úradu.

35. Súd však s ohľadom na záujem zo strany starých rodičov, prihliadajúc na to, že na rozdiel od tvrdení matky nezistil o ich osobe negatívne skutočnosti, ktoré by mali byť v rozpore so záujmami maloletých, nerezignoval na pokus o nápravu stavu v rodine. Je úlohou súdu poskytnúť rodine podporu a zastaviť prehĺbujúce sa odcudzovanie medzi maloletými a starými rodičmi a to aj za pomoci odborného poradenstva, pričom prekážkou takejto pomoci nemôže byť nedôvodné odmietavé stanovisko zo strany matky, nakoľko tu ide predovšetkým o najlepšiu záujem maloletých.

36. Súd pri svojom rozhodovaní vzal na strane maloletých do úvahy ich vek, zdravotný stav, školské a mimoškolské aktivity, aby úprava styku negatívne nezasahovala do týchto povinností, ako aj záujmov a tiež právo detí na odpočinok a voľný čas, na účasť na hre a oddychovej činnosti zodpovedajúcej ich veku.

37. Súd tiež prihliadol na narušenie citovej väzby medzi maloletými a starými rodičmi, avšak v tejto časti súd dáva do pozornosti rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn.: 24CoP/132/2017 zo dňa 04.10.2017, v zmysle ktorého ani samotná skutočnosť, že maloleté dieťa nemalo zatiaľ možnosť, prípadne nemá vytvorené citové väzby s blízkou osobou bez ďalšieho nie je dôvodom pre zamietnutie návrhu na úpravu styku dieťaťa so starými rodičmi.

38. Prihliadajúc na dlhú dobu, po ktorú sa styk starých rodičov s maloletými nerealizoval, ako aj na skutočnosť, že tento styk nie je možné realizovať v domácnostiach starých rodičov, s ohľadom na potrebu eliminovania prípadnej prítomnosti ich otca, ktorý má svoj styk samostatne upravený rozsudkom Krajského súdu v Prešove v rozsudku sp. zn.: 4CoP/40/2023 zo dňa 17.10.2023, súd upravil styk starých rodičov s maloletými tak, ako je uvedené vo výroku I, II, III a IV tohto rozsudku. Rovnako ako krajský súd v prípade úpravy styku otca s maloletými, zvolil tunajší súd v prípade styku starých rodičov s maloletými model úpravy styku, ktorý zabezpečí udržanie citových väzieb v rodine, keď bude stretávanie prebiehať na pôde príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, za prítomnosti psychológa, pričom styk starých rodičov, bude predchádzať styku otca. Podľa názoru súdu, práve orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately dokáže vytvoriť bezpečný priestor na stretávanie starých rodičov s maloletými a poskytne im potrebné odborné poradenstvo a vedenie pri vzájomnej komunikácii v rozvoji ich prerušených vzťahov a to bez prítomnosti matky.

39. Na záver svojho odôvodnenia súd apeluje na matku maloletých, aby svoje deti negatívne nemotivovala k ich kontaktu so starými rodičmi, nakoľko je možné sa domnievať, že na základe takéhoto jej vplyvu by deti mohli prežívať významne traumatizujúce okamihy pred, počas i po kontakte so starými rodičmi. Preto súd apeluje na matku, aby sa takéhoto správania zdržala a tiež, aby sa voči starým rodičom z otcovej strany nevyjadrovala negatívne a svoje maloleté deti nenabádala voči nim tak, ako to vyplýva zo záverov znaleckého posudku vypracovaného v tomto konaní, či jej správania pred kolíznym opatrovníkom.

40. Podľa § 49 ods. 2 CMP, súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme.

41. Podľa § 254 ods. 1 CSP, súd na návrh prizná oslobodenie od súdneho poplatku, ak to odôvodňujú pomery strany.

42. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

43. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

44. Podľa § 58 ods. 1 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

45. Súd výrokom V tohto rozsudku rozhodol o nároku Slovenskej republiky na náhradu trov konania, ktoré vznikli v súvislosti s vypracovaným znaleckým posudkom, a ktoré boli preddavkovo uhradené tunajším súdom. Súd v tejto časti rozhodol tak, že štátu nárok na náhradu trov nepriznal, nakoľko vykonanie znalecké dokazovania vyplynulo súdu v tomto prípade ako zo zákonnej povinnosti zistiť skutočný stav veci, tak aj s odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu, ktorý pôvodné rozhodnutie vo veci samej zrušil a vec súdu vrátil na nové rozhodnutie. Súd ďalej uvádza, že z povahy veci vyplynulo, že otec maloletých detí s ich stykom s navrhovateľmi súhlasil, nevytváral v ňom prekážky. Navrhovatelia svojím konaním potrebu vykonania znaleckého dokazovania nevyvolali. Bola to práve matka, ktorá uplatňovaním svojich procesných práv v konaní bola iniciátorom tohto dokazovania, avšak u matky s ohľadom na jej zdravotný stav, sociálne a platové pomery má súd za to, že by mohlo ísť o účastníka, ktorému je možné priznať oslobodenie od súdnych poplatkov, nakoľko matka trpí Crohnovou chorobou, je dlhodobo PN a stará sa o maloleté deti, ktoré sú jej zverené. Súd preto v osobách účastníkov konania nezhliadol nikoho, koho by na náhradu trov štátu mohol zaviazat'.

46. O trovách konania súd rozhodol výrokom VI tohto rozsudku tak, že náhradu trov nepriznal žiadnemu z účastníkov konania, nakoľko súd nezistil žiadne také okolnosti, pre ktoré by bolo možné priznať trovy niektorému z účastníkov.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Spišská Nová Ves písomne v piatich vyhotoveniach. (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015, Civilný sporový poriadok/ ďalej len ako „CSP“).

V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. (§ 127 a § 363 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
 - d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
 - e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
 - f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
 - g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
 - h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
- (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. (§ 62 ods. 1 CMP) .

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. (§ 62 ods. 2 CMP)

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. (§ 62 ods. 3 CMP)

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.